

Зэрифэшъуашэу зэтырагъэпсыхъэх

Сурэтыр сайтэу «Спутник» зыфилорэм кытхыгъ.

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэм-рэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэ кызэрэщалауагъэмклэ, Урысыем и Президентэу Владимир Путиным иунашъоклэ Юныгъом и 1-м кыщегъэжыгъэу ублэллэ классхэм ащеджэрэ клэлэеджаклохэм шхын стыр ыпклэ хэмылэу алектэгъэхъащт.

пщэрыхъэщтыгъэх ыкы клэлэеджаклохэр щыд-гъэшхэнхэ амал тилагъ. Непэрэ мафэм ехъуллэу оборудованиаклэр члэд-гъэуцагъ. Гъомылапхъэр зыдалъхъэрэ гъэуцыйаллэр, зэрэпщэрыхъэщтхэ пкыгъохэр, столхэр, пхъэнтлэклухэр, нэмыклхэри аужырэ шапхъэхэм адештэх, — кылуагъ уч-реждением ипашэ.

Къутырэу Городскоим щеджэхэрэм гъомылапхъэхэр афашэхэзэ ашыщт. Ахэр зэрагъэстырыжы-щтхэ, нэмыкы ящыклэгъэ пкыгъохэр зэклэ клэу зэрагъэгъотыгъэх. Мыщ мылькыу пэлухъагъэр муниципалитетым ибюджет кыхэхыгъ.

ГЪОНЭЖЫКЪО
Сэтэнай.

Мыщ кыхиубытэрэ сабий мин 25,4-рэ республикэм ис.

Мыщ епхыгъэ фэлорашлэхэр зэрифэшъуашэу гъэцэклэгъэнхэм фэшл ахъэ тедзэ республикэм кыилэкхъанэу УФ-м и Правительствэ унашъо ышлыгъ. «Гъэсэныгъэм хэхъоныгъэ ышлыныр» зыфилорэ къэралыгъо программэм кыдыхэ-лытагъэу лфотхъабзэхэр рагъэклокыщтых.

2020-рэ илъэсым мылэныкыом федеральнэ мылькыу сомэ миллион 105-рэ, 2021-рэ илъэсым — сомэ миллион 244,5-рэ, 2022-м — сомэ миллион 252-рэ пэлуагъэхъащт.

Республикэм ирайонхэм арыт гурыт еджа-

плэхэм яшхалэхэм гъэцэклэгъынхэр арашыллагъэх, клэлэеджаклохэм апае зыкы меню кыхы-хыгъ. Гурытымклэ, зышхыгъом (порцием) сомэ 43-рэ тефэщт. Гъомылапхъэм икъэщэфын закъу ары ахъэр зыпэлуа-гъэхъащтыр, ащ ишлыни, пщэрыхъаклохэм аратыщт лэжъапклэри муниципалитетхэм апшэ ралъхъа-жыыщт.

— Клэлэцылкхэм яд-гъэшхыщтыр Роспотреб-надзорым кыгъэуцугъэ шапхъэхэм адештэу щы-тын фае. Мыщ изэхэщэн зэрифэшъуашэу муниципалитетхэм лф дашлэнэу сыкъяджэ, — кылуагъ Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат.

Джэджэхъэблэ гурыт еджаплэу Джарымэкъо Нухъэ ыцлэ зыхъырым ипашэу Кыкы Заирэ ты-зэрэщигъэгъозагъэмклэ, яучреждение икъутамэ къутырэу Городскоим дэт. Гъэсэныгъэм иуч-реждениитлэри ублэллэ классхэм ащеджэрэ клэлэеджаклохэм шхын стыр ыпклэ хэмылэу алектэгъэхъаным фытырагъэ-псыхъагъэх плэми хъушт. Аужырэ лфшлэнхэр тхъамафэклэ аухыщтых. Непэрэ мафэм ехъуллэу Джэджэхъаблэклэ — нэбгырэ 30, Городскоимклэ — клэлэеджэ-кыуи 8 агъэшхэнхэу агъэ-нафэ.

— Джэджэхъэблэ гу-рыт еджаплэм ыпэкли щы-

Сурэтыр зэлухыгъэ къэбар-лыгъэлэс амалхэм кыхэтхыгъ.

Юныгъом и 20-м нэс афылъагъэкIотагъ

Коронавирусым земыгъэушъомбгъугъэнымкIэ шьолъыр оперативнэ штабым зэхэсыгъоу илагъэр Адыгэ Республикэм и Лышхьэу Къумпыл Мурат зерицагъ.

Непэрэ мафэм ехъулэу Iофхэм языхтэт зыфэдэм кытегушылагъэх АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу МэрэтыкIо Рустемрэ Роспотребнадзорым АдыгеимкIэ и ГъэлорышIаплэ ипашэ игуадзэу Бгъуашэ Саидэрэ.

КъызэрауагъэмкIэ, пандемияр зыщылэм шыублагъэу шьолъырым шыпсэурэ 2747-мэ мы узыр къахагъэщыгъ. Iофхэм языхтэт нахъ дэи мыхъуным фэшI Роспотребнадзорым кыгъээнэфэгъэ шапхъэхэр гъэцэкIагъэхэ зэрэхъурэм ренэу лъэплъэх. Мы лъэныкъомкIэ хэуконыгъэ зышыгъэхэм сомэ миллион 1,7-рэ зытефэрэ тазырхэр атыральхагъэх.

— Коронавирусыр къахэгъэщыгъэным фытегъэпсыхьэгъэ тестхэм язэхэцэн лъыгъэкIотэгъэным, ушэтынхэм зэфэхьысыжъэу афэхъухэрэр цыфхэм алыгъэлэсыгъэным, гушыIэм пае мобильнэ телефонымкIэ е нэмыкI зэпхыныгъэ пкыгъомкIэ, мэхъанэшхо иI. Япсауныгъэ изытет епхыгъэ кэбарыр цыфхэм псынклэу алэкIэхъан фае, — кыIуагъ Къумпыл Мурат.

Министрэу МэрэтыкIо Рустем къызэриуагъэмкIэ, зэпхырэ узыр игъом къахэгъэщыгъэным фэшI мафэ къэс уплэкIун мин фэдиз зэхашэ. Джащ фэдэу жьоныгъокIэ мазэм шыублагъэу компьютернэ

томографымкIэ ушэтын 6800-рэ ашыгъ.

Джырэ уахътэм ехъулэу мы узырэ кызыпхьэгъэ нэбгырэ 615-мэ республикэм щяIазэх, ахэм ашыщэу 485-мэ — амбулаторнэ шыкIэм тетэу. Коронавирусым ыпкы кыкIыкIэ нэбгырэ 20-мэ ядунай ахъожьыгъ.

Медицинэм иучреждениехэр ыпкIэ Iоф зэралэщтыгъэ шыкIэм игъорыгъоу техъажьынхэм мэхъанэшхо зэриIэр АР-м и Лышхьэу кыыхигъэщыгъ.

— Псауныгъэр къэухъумэгъэным иучреждениехэм операциехэм яшIырэ цыфхэм ялээнрэ къафагъэзэжьи фае. Коронавирусым емыпхыгъэ уз зилэхэм шэпхъэшIухэм адиштэ-

рэ медицина Iэпылэгъу зэрыщыкIагъэр зыщыдгъэгъупшэ хъуштэп, — кыIуагъ Къумпыл Мурат.

Зэхэсыгъом къызэрэщэ-

IуагъэмкIэ, илэс 65-м ехъугъэхэр унэхэм арысынхэ зэрэфаем епхыгъэ режимыр Iо-ныгъом и 20-м нэс лъагъэ-кIотагъ.

Лъэныкъо зэфэшъхъафхэмкIэ зэфэхьысыжъхэр, пшъэрылъхэр

АР-м и Лышхьэу Къумпыл Мурат тхьамэтагъор зыщызэрихьэгъэ зэхэсыгъо АР-м иминистрэхэм я Кабинет мы мафэхэм илагъ. Ащ Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, къулыкъу зэфэшъхъафхэм ялыкIохэр, муниципальнэ образованиехэм япашэхэр хэлэжъагъэх. Зэхэсыгъор видеоселектор шыкIэм тетэу кIуагъэ.

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным федеральнэ субсидиехэм ягъэфедэн ылъэныкъокIэ пшъэрылъэу кыгъэуцу-гъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъурэм, псэуплэ-коммунальнэ хьызмэтыр бжыхъэ-кIымэфэ уахътэм зэрэфэхъазырым, культурэм иучреждениехэм ялофхэм языхтэт, нэмыкIхэм атегушылагъэх.

АР-м финансахэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбый къызэриуагъэмкIэ, 2019-рэ илэсым федеральнэ хэбзэ органхэм адашыгъэу зэзэгъыныгъэ 53-мэ республикэм Iоф адишлагъ. Ахэм ягъэцэкIэн пстэумкIи сомэ миллиарди 6,4-рэ пэлухъагъ. Ащ щыщэу сомэ миллион 525,3-р республикэ бюджетым кыыхыгъ, сомэ миллион 94-р муниципальнэ образованиехэм яахъщ. Экономияр сомэ миллион 5 хъугъэ.

— Зэзэгъыныгъэхэм къадэ-лпытэгъэхэм ягъэцэкIэн муниципальнэ образованиехэм нахъыбэу анаIэ атырагъэтын фае. Ащ дакIоу къэгъэлъэгъонхэм акIэхъэгъэным пае амалэу алэ-кIэлъхэр къыдалытэзэ пшIорыгъэш Iофтхьабзэхэр зэхашэ-цэнхэм мэхъанэшхо иI. НэмыкI шьолъырахэм а лъэны-

къомкIэ опыту алэклэлъыр нахъ куоу зэдгъэшIэн, тэркIэ нахъышIур кыыхэтхын фае, — кыIуагъ АР-м и Лышхьэу.

Псэуплэ-коммунальнэ хьызмэтыр бжыхъэ-кIымэфэ уахътэм зэрэфэхъазырым кытегушылагъ АР-м псэолъэшын-ымкIэ, транспортымкIэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хьызмэтымкIэ иминистрэ игуадзэу Лафышъэ Рэмэзан. Ащ къызэриуагъэмкIэ, кательнэ 255-рэ, фабэм икIуаплэу километрэ 302-рэ, фэтэрыбэу зэхэт унэ 1720-рэ, гъэстыныпхъэ шхъуантIэм икIуаплэу километрэ мини 3, водозабор 319-рэ, нэмыкIхэр агъэхъазыры. Джащ фэдэу къуаджэу Хьатикъуае дэт унэхэм ащыщэу тфымэ хъакухэр ащагъэуцух. Чъэпыогъум и 1-м шIомыкIэу ахэм IофшIэнхэр ащаухынхэм ыуж итых. ЗэкIэ муниципалитетхэм бжыхъэ-кIымэфэ уахътэм зэрэфэхъазы-хэр къэзыушыхъатырэ тхылъхэр чъэпыогъум и 15-р къэмысызэ къатын фае.

Графикым шIомыкIэу IофшIэнхэр зэшIохыгъэ хъунхэм ыуж итынхэу, гъэстыныпхъэ шхъуантIэмкIэ чIыфэхэм якъэу-гъо-жьи нахъ агъэпсынклэнэу,

энергоресурсхэр зыгъэфедэхэрэм ахэм апкIэ игъом къа-тыным Iоф дашIэнэу республикэм ипашэ къафигъэпытагъ. Мы лъэныкъомкIэ хэушъха-фыкIыгъэу къэгушылагъ Адыгэ-къалэ иадминистрацие ипашэу Лыхъэс Махъмудэ. Мыщ ипсэуплэ-коммунальнэ хьызмэтшIаплэ гъэстыныпхъэ шхъуантIэмкIэ анахъыбэу чIыфэ телъ.

Бэдзэогъум и 1-м къызэра-лпытэгъэмкIэ, псэуплэ-коммунальнэ хьызмэтшIаплэхэм чIы-фэу ателъыр сомэ миллион 277,6-рэ мэхъу, электроэнер-гием пае къамытыгъэр сомэ миллион 100-м нэсы. Ащ икIэу-гъоижьын пае межведом-ственнэ комиссия зэхашагъ. АР-м и Лышхьэу Iофым хэ-хъухъагъэм нахъ игъэкIотыгъэу зыщигъэгъозэнэу псэолъэш-нымкIэ Министерствэм фи-гъэ-пытагъ.

Культурэм ыкIи искусствэм альэныкъокIэ гъэсэныгъэ тедзэм изэхэцэн фэгъэхьыгъэу къэгу-шылагъ АР-м культурэмкIэ иминистрэу Аульэ Юрэ. Республикэм искусствэхэмкIэ учрежде-ние 20 ыкIи зы кIэлэцIыкIу художественнэ еджаплэ ит. БлэкIыгъэ илэсым кышыубла-

гъэу ахэм шьолъыр мэхъанэ ялэ шыжъыгъэным пылхы, еджаплэ 6-м ащ фэдэ статус ялэ хъужыгъэ. КIэлэцIыкIоу мыщ фэдэ еджаплэхэм ачIэсыр зы проценткIэ нахъыбэ хъугъэ. ПстэумкIи нэбгырэ 5370-рэ ащеджэ, 57-мэ сэкъатныгъэ яI.

БлэкIыгъэ 2019-рэ илэсым искусствэхэмкIэ еджаплэхэм апае пианинэ 19 къащэфыгъ. Мыгъэ лъэпкы проектэу «Культура» зыфиIорэм кышыдэ-лпытэгъэу искусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу еджаплэу К. Лъэцэрыкъом ыцIэ зыхъырым рояль кыфащагъ.

Гъэсэныгъэм зегъэушъомб-гъугъэным фэгъэхьыгъэ къэра-лыгъо программэм кыдыхэ-лпытэгъэу еджаплэ 4-мэ ягъэ-кIэжьи пае сомэ миллион 217-рэ къатIупшыгъ. Кыблэ Федеральнэ шьолъырым исубъ-ектхэм ащыщэу Адыгее закъор ары мы программэм хэфагъэр.

Ащ нэмыкIэу Адыгэ Респуб-ликэм ыныбжэ илэси 100 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ Iофтхъа-бзэхэм къадыхэлпытэгъэу ис-кусствэхэмкIэ Адыгэ республи-кэ кIэлэцIыкIу еджаплэм гъэ-цэкIэжьиыхэр щырагъэжъагъэх, ащ сомэ миллион 8,2-рэ пэлу-хъащт. 2021 — 2023-рэ илэс-хэм агъэцэкIэжьиыхэу еджэ-плэ 9-мэ апае тхылъхэр агъэ-хъазырих, федеральнэ гупчэм фатIупшыгъ.

Культурэм иучреждениехэм яматериальнэ-техническэ амал-хэр нахъышIу шыгъэнхэр зэшIо-хыгъэ зэрэхъугъэхэм зэригъэра-зэрэр АР-м и Лышхьэу кыыхи-гъэщыгъ, мы лъэныкъом фыте-гъэпсыхьэгъэ федеральнэ про-граммэхэм тапэки ахэлэжъэ-

гъэным мэхъанэ зэриIэм кы-клигъэтхьыгъ. ИскусствэхэмкIэ кIэлэцIыкIу еджаплэхэм ягъэ-псын муниципальнэ образова-ниехэм япашэхэр нахъ чанэу хэлэжъэнхэу къариуагъ.

Нэужым АР-м лъэпкы Iофхэм-кIэ, Iэклиб къэралхэм ащыпсэу-рэ тильэпкъэгъухэм адырялэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Коми-тет ипашэу Шхъэлэхъо Аскэр Iэклиб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэу квалифиро-ваннэ кадрэхэм ахалытэхэр рэм ячIыгу къагъэзэжьиным фытегъэпсыхьэгъэ программэр гъэцэкIагъэ зэрэхъурэм кыте-гушылагъ.

Ар зыщылэр 2019-рэ илэс-ым кыщегъэжъагъ. ПстэумкIи нэбгыри 6 хэлэжъагъэр. Ахэм яунагъохэм ащыпсэухэрэр кы-дэплытэхэмэ, 11 мэхъу. ЗэкIэ къэзгъэзэжьиыхэм гъэсэны-гъэм, медицинэм альэныкъокIэ фэло-фащIэхэр кызIэкIагъэхъан-хэ амал аратыгъ, ящыкIагъэ хъумэ, нэмыкI лъэныкъохэмкIи Iэпылэгъу араты.

Къэралыгъо ветеринарнэ къулыкъум Адыгеим зыщегъэ-шъомбгъугъэным зэхэсыгъом шытегушылагъэх. АР-м и Лыш-хъэ ащ фытегъэпсыхьэгъэ пшъэ-рыл гъэнафагъэхэр кыгъэу-цугъэх. Мы отраслэм специалист-ныбжыкIэхэр нахъыбэу хэщэ-гъэнхэм, мэкъумэщ псэуалэхэр биологическэу ухъумэгъэнхэм, псэушъхъэхэм уз къахъагъэ-мэ, ар кызщегъагъэм игъэу-нэфынкIэ шыкIагъэу щылэхэр гъэфедэгъэнхэм ахэр анахъэу афэгъэхьыгъэх.

АР-м и Лышхьэу
ипресс-къулыкъу

ІэпыІэгъум щыкІэхэ хъушщтэп

Лъэпкъ проектэу «Предпринимательствэ цыкІумрэ гурытымрэ ыкІи унэе предприниматель ІофшІэным пылхэм кырахыжьхэрэ ІофыгъохэмкІэ адэлэпыІэгъэныр» зыфилорэм кыхиубытэу республикэм щызэшлуахыгъэм, джащ фэдэу коронавирусым илэхъан Президентэу Владимир Путиным кыгъэуцугъэ пшъэрылхэр гъэцэкІагъэ зэрэхурэм мы мафэхэм министрэхэм я Кабинет иІэгъэ зэхэсыгъом щатегушыІагъэх.

Лъэпкъ проектър шъолырым зэрэщэгъэцэкІэрэм игугъу кышыгы АР-м экономикэ хэхъоныгъэмкІэ ыкІи сатыумкІэ иминистрэу Геннадий Митрофановым. Ащ кыхиубытэу министерствэм ылъэныкІокІэ проекти 4 агъэцэкІэ, мы илэхъанымкІэ ахэм сомэ миллион 240-рэ апІуагъэхъанэу тельытагъ. Гъэтхэп-мэкьюогъу мазэхэм ар зытефэхэрэм афатІупшыгъах.

«Шъолырым ипредпринимательхэм лъэпкъ проектым кызырэхуытырэм имызакъоу узэу къекъагъэм ыпкъ кыкІэу ІэпыІэгъу тедзэу атефэрэри анэдгъэсыным гъэлъэшыгъэу тыпылтын фае. Ащ фэгъэзэгъэ министерствэр банкхэм, бизнесым пылхэм, нэмыкІхэу ежхэм яІоф кызырэхуыты зышІоигъохэм ащ пае нахъ чанэу адэлэжьхэн фае. ИщыкІэгъэ пстэури непэ тіэкІэлъ ыкІи ар гъэфедэгъэн фае ІофшІэным кыкІетымыгъэчэу», — кыІуагъ АР-м и Лышхъэ.

Геннадий Митрофановым кызырліотагъэмкІэ, мы илэхъаным

сымкІэ лъэпкъ проектым кыхиубытэу агъэнафэ предпринимательствэ цыкІумрэ гурытымрэ ІэпыІэгъу зерафэхуэхэрэ шыкІэхэм ахэгъэхъогъэныр, ІэкІыбым дэгъэлэжьхэгъэнхэр, шъолыр шэс организациехэр ыкІи чыфэт компание цыкІухэр кыхэлажъэхэзэ кредит къэкІуапІэхэр къафызэлухыгъэнхэр ыкІи нэмыкІхэр.

«Лъэпкъ проектър гъэцэкІагъэ мыхъуным ищынагъо къэуцурэп, Іофхэр игъом ыкІи зэрэдгъэнэфэгъагъэм тетэу зэшІотхыщтых», — кыІуагъ Геннадий Митрофановым.

Ащ тегъэпсыхъагъэу мы илэхъаным шэс фондм джыри сомэ миллион 31,4-рэ хахъо фэхъуи, гъэфедэгъэ хъугъэ. Мы пчъагъэр зэрэхэтэу Адыгэ Республикэм ишэс фонд бэдзэогъу мазэм и 1-м ехъулІэу сомэ миллион 180-рэ мэхъу. Предпринимательствэ цыкІумрэ гурытымрэ ахэхъэрэ субъект 28-мэ сомэ миллион 64-рэ уасэкІэ тельхъэ афэхъуи, сомэ миллион 126-рэ хъурэ чыфэ

аратыгъ. Банки 4-мэ яплыкІохэм задэгущыІэхэ нэуж шэс шыкІэм тетэу предпринимательствэ цыкІумрэ гурытымрэ мы илэхъанымкІэ чыфэу аратыщтым игъэнэфэн зэшлуахыгъ.

Лъэпкъ проектым кыхиубытэу мы илэхъанымкІэ микрофинансированием тельытагъэу шъолырым сомэ миллион 131-рэ кышыдалытагъ, гъэтхэлэ мазэм ар зытефэрэм ІэкІагъэхъагъ.

Кредит цыкІу тыным тегъэпсыхъэгъэ компанием икІыгъэ мазэм икыхъагъу ехъулІэу коронавирусым илэхъан ІэпыІэгъоу аригъэгъотын фаери кыдыхэлъытагъэу мылкъоу ІэкІэлыгъэр сомэ миллион 721-рэ. Мы илэхъаным мээи 6-у пыкІыгъэм ахъщэ ІэпыІэгъу занкІэу зэрэтыгъэхэр предпринимательствэ цыкІумрэ гурытымрэ апыл субъект 80, пчъагъэмкІэ — сомэ миллион 209-рэ. Шъолыр проектым кыхиубытэу предпринимательствэ цыкІумрэ гурытымрэ апылхэм къэралыгъо ыкІи муниципаль-

нэ мылкъум хэхъэрэ объекти 186-м нэс бэджэндэу фэгъэ-кІотэныгъэкІэ агъэфедэ.

Бизнесым ІэпыІэгъу егъэгъотыгъэнымкІэ зилахышхо къа-кІорэр 2019-рэ илэхъаным кызырэхуыгъэу мысатыу организациеу «Адыгэ Республикэм ипредпринимательствэ ІэпыІэгъу егъэгъотыгъэнымкІэ Гупчэр» ары, экспортымкІэ ІэпыІэгъу къэзытырэ Гупчэми Іоф ешІэ.

Мы илэхъаным имээих гупчэу «Мой бизнес» зыфилорэм зы къэгъэлъэгъон-ермэлыкърэ егъэджэным тегъэпсыхъэгъэ Іофхъэбзэ 20-рэ зэхыщэгъэх, предпринимательствэ цыкІумрэ гурытымрэ апылхэу ІэкІыбым дэлэжьхъаным тегъэпсыхъагъэхэм амал аратыгъ дунэе къэгъэлъэгъони 2-мэ, бизнесым тегъэпсыхъэгъэ зэлукІэгъуи 5-мэ ахэлэжьхъэнхэу. Мыхэм ащыщэу 3-р лъэныкхъохэр зэфэкІожьхъэзэ — Тьркуем, Казахстан ыкІи Белоруссием япхыгъэхэу.

Джырэ уахътэм урысые экспорт гупчэм ыпашхъэкІэ экспорт зэзэгъыныгъэхэр къагъэ-шъыпкъэжъых. КъызыралорэмкІэ, гъунапкъэхэм язэфэшын джырэблагъэ агъэнафэрэп, ау зыхъукІэ, экспортым рапхырэ гугъапІэхэр пхырачынхэу щэгугъых.

Шъолырым кыщашырэр ІэкІыбым щыІугъэкІыгъэнымкІэ гугъапІэу щыІэхэр кыхэгъэщыгъэнхэ, ахэр кызыщытыгъэщт электрон гъэлъэгъуапІэ гъэпсыгъэн, республикэм ихъызмэтшІапІэхэм япроектхэмрэ язэзэгъыныгъэхэмрэ гъусэныгъэ адашын зэрэфаем АР-м и

Лышхъэу КъумпІыл Мурат къакигъэтхыгъ.

ХэушхъафыкІыгъэу пшъэрыл кышыгыгъэ коронавирусым илэхъан федеральнэ ыкІи шъолыр ІэпыІэгъумкІэ агъэ-нэфэгъэ пстэури агъэфедэн зэрэфаемкІэ. Мы Іофыгъохэу зэкІапхъэ мыхъушщтэм ателытагъэу кредит цыкІу зытырэ компаниехэм федеральнэ бюджетым кыкІэу джыри сомэ миллион 12,7-рэ афатІупшыгъ.

Ащ нэмыкІэу шъолырым щэгъэнэфагъ чыфэ цыкІу къаІызыхы зышІоигъохэм апае фэгъэкІотэныгъэ хэлъэу 1 процентым нахыбэ темыхъоу чыфэ къаІахын зэралъэкІыщтыр, джащ фэдэу мээи 6-кІэ чыфэм итыжын афызэкІэхъэгъэныр, финансхэмкІэ хабзэу щыІэхэр нахъ кызырліотагъэу афэшлыгъэнхэр.

«Къэбарлыгъэ Іэс-упчІэ-жъэгъу ІофшІэныр нахъ гъэлъэ-шыгъэн фае. ІэпыІэгъоу щыІэхэмкІэ къэбарыр бизнесым ІэкІэжъугъахъэзэ шъушы. Шъолырым экономикэмкІэ Іофхэр чанэу рекІоІынхэм, ІофшІэпІэ чыІпІэхэр кызырэхуыгъэнхэм ар афэлорышІэщт. «Мой бизнес» зыфилорэ гупчэм ІофшІэан анахъэу ащкІэ мэхъанэ-шхо зилэр. Зы шъханыгъупчъэ ІофшІаІэм тетэу ар мэлэ-жъэ шъолырым ипредпринимательствэ фэлэ-фашІэхэр нахъ Іэрыфэгъу афишІэхъэ», — кыкІигъэтхыгъ игущыІэ КъумпІыл Мурат.

АР-м и Лышхъэ
ипресс-кыулыкъу

ИгъэкІотыгъэ уплъэкІун Іофтхъабзэу «Линия здоровья» зыфилорэм ипхырыщын Адыгеим щаублагъ

Коронавирусым зиушъомбгъуным ищынагъо зыщыщыІэ лъэхъаным цыфхэм япсауныгъэ пэшІорыгъэшъэу уплъэкІугъэным ар тегъэпсыхъагъ. Апэ зыщыпхыращыщтыр кълэу Мыекъуап.

Мы илэхъаным ишышхъэу мазэ иапэрэ мафэ кышыублагъэу итыгъэгъэзэ мазэ нэс Іофтхъабзэр ателытагъ.

Программэм пшъэрылэу Іэхэр зыныбжъ илэхъ 39 — 60-м нэсыгъэхэм хэужыныхъэгъэ уз яІэмэ нахыжьхэу кыхэгъэщыгъэныр ыкІи цыфхэм къагъашІэрэм хэгъэхъогъэныр арых.

Проектым кыхиубытэу зигугъу къэтшыгъэ ныбжъ зилэхэм анахъэу анаІэ зыкІытырагъэтырэр Іоф зышІэшъушщтхэм ащыщэу гу-Іынтфэ, адэбз узхэм апкъ кыкІэу ядунай ахъожыным ищынагъо нахъ кызырэутэкІырэр ары.

«COVID-19-м» зызщыушъомбгъурэм илэхъан зэшлуахынэу

агъэнафэрэр нэбгырэ мини 10 фэдизмэ кІэупчІэнхэр арагъэкІунхэр ары. Узыр кызырліотыным ищынагъо зилэхэр агъэу-нэфынхэр, медицинэ уплъэкІунхэр афызэхъащэнхэр ыкІи санитарнэ шапхъэу щыІэхэр агъэ-цэкІэхъэзэ яІэзэнхэр пшъэрылхэм ащыщых.

«Линия здоровья» зыфилорэ программэр пэшІорыгъэшъэ медицинэ Іофтхъабзэхэр зыщызэшлуахыхэрэ республикэ гупчэм щызэхъащэщтых Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ІэпыІэгъоу, псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ министерствэр, кълэу Мыекъуапэ иадминистрације, Іахъ-зэхэлъ обществэу «Ухъумэ-нымкІэ компаниеу «СОГАЗ-

Мед» зыфилорэр кыхэлажъэхъэзэ.

Проектър уцугъуитІоу гошыгъэщт.

Апэрэм кыхиубытэу:

1) онлайн-кІэупчІэнхэр зэрэзэхъащэщтхэмкІэ ащ кырагъэубытыщт цыфхэм ухъу-мэнымкІэ компанием макъэ арегъэІу;

2) онлайн-кІэупчІэнхэм кыдыхалытэхэрэр:

— кІэупчІэнхэр медицинэ учрежденииу ІофышІэхэм телефон номерэу 52-09-00-мкІэ зэхъащэщтых;

— къэбар-телекоммуникационнэ хъытыоу ИнтернетымкІэ сайтэу <http://www.adygheya.ru> зыфилорэм мы кыкІэ-

лыкІорэ инэкІубгъо — <http://www.adygheya.ru/anketa/> — цыфхэм ежъ-ежырэу упчІэхэм яджэуапхэр къаратынхэ фае.

ЯтІонэрэм кыхиубытэу:

1) медицинэ учрежденииу ІофышІэхэм:

— кІэупчІэнхэр зэхъафьжъых;

— цынэгъо купым хахъэхэр агъэунафых;

— медицинэ уплъэкІунхэм язэкІэлыкІуакІэ, ячэзыу зэхъагъэу цыфхэр ауплъэкІух;

— телефон зэпхыныгъэр агъэфедэзэ цыфхэр уплъэкІунхэм къарагъэблагъэх пэшІорыгъэшъэ медицинэ Іофтхъабзэхэр зыщызэшлуахыхэрэ республикэ гупчэу мыщ фэдэ адрес зилэм:

Кълэу Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр, 43-рэ.

Санитарнэ ыкІи эпидеми-ем пэшІуекІорэ Іофтхъабзэхэр агъэцэкІэхъэзэ пстэури зэшлуахын фае.

ШІоигъоныгъэ зилэ цыфхэр арых программэм хэлэжьхъэнхэ зыпкъыщтхэр.

Гъэтхэ сессиёмкIэ зэфэхьысыжьхэмрэ бжыхьэм Ioф зыдашIэштхэмрэ

«Гъэтхэ сессиём Къэралыгъо Думэр лъэныкъо шхъэлитIoу зыдэлэжьагъэр коронавирусым зыкызыщиштэгъэ лъэхъаным цыфхэм Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымрэ гъэтэрэзыжынхэу Конституциём фашыштхэм яштэнрэ ары», — кыщиIуагъ брифингым «Единэ Россиём» ифракциеу парламентым щылэм ипащэу Сергей Неверовым.

Ильэсныкъом кыкIоцI «Единэ Россиём» социальнэ мэхъанэ зилэ законопроект заулэ къахильхьагъ. Гуцылэр зыфэгъэхьыгъэр кIэлэцIыкIу ахьщэ Iэпылэгъур сомэ минихым нэгъэсыгъэныр, декретым щылэхэу IoфшIэныр зышIокодигъэхэм сомэ мин 13-м нэс ятыгъэныр, больничнэ тхьапэмкIэ лэжэпкIэ анахь цыкIум нэсэу ятыгъэныр, ипотекари зэрэхэтэу, чыфэхэм ятыжын цыф куп, юридическэ лицэ заулэмэ афызэкIэхьэгъэныр ары.

Фракциём ыштэгъэ законопроектхэм ащыщ горэм амал кытыгъэ коронавирусым илэхъан кIэлэцIыкIу зилэ унагъохэм сомэ мини 10-у къаратыгъэм чыфэу ателыгъэр хамыгъэкIыжынэу. «Единэ Россиём» ифракциеу Къэралыгъо Думэм щылэм ипащэ иапэрэ гуадзэу Андрей Исаевым кызырэхигъэщыгъэмкIэ, цыфхэм хэхъо анахь макIэу ялэм ячIыфэхэр хамыгъэкIыжынхэм законодательнэу щыхуымэгъэнхэ фае.

Джащ фэдэу Къэралыгъо Думэм алэрэ хэплэгъумкIэ щаштагъэх дистанционнэ IoфшIэным ехьылэгъэ гъэтэрэзыжынхэу «Единэ Россиём» IoфшIэнымкIэ Кодексым фишлыгъэхэр. ЯтIонэрэ хэплэгъум къахалхъаным пае профсоюзхэм, IoфшIэн язытыхэрэм, Правительствэм джыри ащ Ioф дашIэжышт. Ахэм пшъэрылэ шхъалэу ялэр дистанционнэ IoфшIэхэм яфитыныгъэхэр кызухуымэгъэнхэр ары. Конституциём фашыгъэ зэхъоклыныгъэхэм къапкырыкIызэ, «Единэ Россиём» гъэтэрэзыжынхэр IoфшIэнымкIэ хэбзэгъэуцугъэм фишынхэу джыри егъэхъазырых.

Къэралыгъо Думэм бюджетымкIэ ыкIи хабзэлахьэмкIэ и Комитет итхьаматэу Андрей Макаровым кызыриIуагъэмкIэ,

гъэтхэ сессиём илэхъан шъолъырхэм Iэпылэгъу аратын алъэкIыгъ. «Единэ Россиём» хэтхэм бжыхьэ сессиём бюджет IoфышIэхэм ялэжыапкIэ хэгъэхьогъэным фэгъэхьыгъэ Ioфыгъор кыщалэ-тымэ ашIоигъу. Окладым хэгъэхьогъэн, бюджет IoфышIэхэм ялэжыапкIэ ахьщэ тегъахьогъэ фэшIыгъэнымкIэ зы шапхъэ гъэнэфэгъэн фаеу ахэм алъытэ.

«ЩылэкIэ дэгъу зэрылэ шъолъыр байхэу окладышхо зыщагъэнэфагъэхэм къапэгъунэгъу шъолъырхэм арыс бюджет IoфышIэхэр ядэжь кызырэхьэхэрэр хуэнэу щытэп», — кыщиIуагъ Андрей Исаевым.

Джащ фэдэу ЖКХ-мкIэ фэлэ-фашIэхэм цыфхэм уасэу алъатырэм банкхэм якомиссионнэхэр атырамыгъэхьожьынхэмкIэ Ioфыр «Единэ Россиём» ифракциеу идепутатхэм аухын ямурад. Зыщыпсэурэ чыплэхэр арымырэу, зыдэщылэхэ чыплэм сэкъатныгъэ зилэхэм япсауныгъэ нахь зэтэзыгъэуцожьышт пкыгъохэр къащаратыным епхыгъэ законопроектми Ioф дашIэ.

Фракциём хэтхэм аналэ зытырагъэ-тырэ Ioфыгъохэм зэу ащыщ ящыкIэгъэ Iэзэгъу уцхэр цыфхэм икъоу къалэ-кIэхъанхэр. Парламентариехэм зэралы-тэрэмкIэ, шъолъыр заулэмэ Iэзэгъу уцхэр зэрашафырымькыуцтыгъэм фэдэ нахьыбэрэ цылэжы хуцтэп.

Адыгеим ипарламентариехэм Ioфэу ашIагъэр республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу, «Единэ Россиём» ифракциеу ипащэу Владимир Нарожнэм кызырэхьыгъ.

— Адыгеим и Къэралыгъо Совет — Хасэм эпидемиологие шапхъэхэм адистэу дистанционнэу Ioф ешIэ, видео-конференцие шыкIэм тетэу зэхэсыгъо-

хэр зэхэщэх. Адыгеим и Лышхьэу, партиёу «Единэ Россиём» ирегион къутамэ и Секретарэу Къумпыл Мурат гъусэныгъэ пытэ дырлэу депутатхэм япшъэрылэ шхъалэ агъэцакIэ — Ioфыгъо зэфэхьысхьафхэм язэшIохын тегъэ-псыхьэгъэ республикэ законхэр аштэх. Парламентариехэр дистанционнэу фракциехэм язэхэсыгъо зэфэхьысхьафхэм ахэлажэх, муниципалитетхэм, медицинэ IoфышIэхэм Iэпылэгъу афэхьух.

Зэпахырэ узым лъэшэу зыкызы-щиштэгъэ лъэхъаным шэпхъэ правовой актхэу аштагъэхэр парламентым икомитетхэм аулпэкIух. Федеральнэ гупчэм ишIуагъэкIэ цыфхэмрэ бизнесымрэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэным иамалхэр Адыгеим щызэрэхьэх. Предпринимательствэу цыкIумрэ гурытымрэ апылхэр чыплэ къин джыдэдэм зэритхэм епхыгъэу алэрэ чэзыоу зехьэгъэн фэе Ioф-тхьабзэхэм яплан ахэм Iэпылэгъу зэрафэхьыуцтхэ шыкIэр кыщыдалытагъ. Мыщ фэдэ Ioф-тхьабзэхэмкIэ Iэубытыплэ кызыфашыхэрэр республикэм щаштэгъэ законхэр ары.

Гуцылэм пае, Урысые Федерациём и Президент и Указэу сабыз зэрыс унагъохэм Iэпылэгъу тедзэ ятыгъэным ехьылэгъэр гъэцэкIэгъэным тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм и Законэу «Ильэси 3-м кыщегъэжьагъэу ильэси 7-м нэс зыныбжэ кIэлэцIыкIум пае мазэ къэс ахьщэ Iэпылэгъу къазэраратырэм ехьылэгъ» зыфиIорэр гъэтхалэм и 23-м республикэм щаштагъ.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу Къумпыл Мурат кIэщакIо зэрэфэхьыгъэм тетэу Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ис цыф куп залуэхэу хэбзэлахьхэм ятынкIэ кызырэкIо

шыкIэр, патент системэр зыгъэфедэхэрэм хэбзэлахьэу алахырэм ехьылэгъ» зыфиIорэр аштагъ. Предпринимательствэу цыкIумрэ гурытымрэ афэгъэзагъэхэм Iэпылэгъу ятыгъэным ар фытегъэпсыхьагъ. Джащ фэдэу ахэм транспорт хэбзэлахьымрэ организациехэм ямылкъу тыралхьэрэ хэбзэлахьымрэ алахырэрэп.

Мединэ IoфышIэхэм ахьщэ тедзэ ятыгъэнымкIэ Урысые Федерациём и Президентэу Владимир Путиным пшъэрылэу афишлыгъэхэр зэрагъэцакIэрэм Адыгеим лъэшэу гъунэ щылафы. Ащ пае бюджет Ioфхэм япхыгъэ закон заулэ депутатхэм аштагъ.

Адыгеим и Къэралыгъо Совет — Хасэм сессиеу илэгъэм пэублэ классхэм арысхэм ягъэшхэн епхыгъэ Ioфыгъоми щыхэплэгъэх. Адыгеим и Лышхьэу ренэу мы лъэныкъом ыналэ тырегъэты. Республикэм ипарламентариехэм Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Гъэсэныгъэ Адыгэ Республикэм зэрашагъэгъоты-рэм ехьылэгъ» зыфиIорэм ия 6-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъэр», джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ унапкIэмрэ коммунальнэ фэлэ-фашIэхэмрэ уасэу алъатыгъэм къафягъэгъэзэжыгъэным ехьылэгъ» зыфиIорэм ия 1-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъэри» мыщ щаштагъэх.

Адыгэ Республикэм IoфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм IoфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъоу «Муниципальнэ фэлэ-фашIэхэм язэшIохынкIэ административнэ регламентэу «Хэбзэгъэуцугъэу щылэм кызырэдильтырэм тетэу ышхьэ иIoф зезыхъажьын зымылэкIыхэрэм альпылэнхэу, аналэ атырагъэтынэу фаехэм документхэр къулыкъу гъэнэфагъэхэм зэралахыштхэр» зыфиIорэр ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиIорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм ехьылэгъ

Зыныбжэ икъугъэхэу хэбзэгъэуцугъэу щылэм кызырэдильтырэм тетэу ашхьэ иIoф зэрэхъажьын е икъоу зэрэхъажьын зымылэкIыхэрэм аналэ атырагъэтынэу шIоигъоныгъэ зилэхэм якыхъахынкIэ, учетым хэгъэуцогъэнхэмкIэ ыкIи гъэхъазыргъэнхэмкIэ Шапхъэр Урысые Федерациём и Правительствэ иунашъоу N 927-р зытетэу «Ышхьэ иIoф зезыхъажьын е икъоу зезыхъажьын зымылэкIыхэрэм аналэ зэратырагъэтыштымкIэ Ioфыгъо залуэхэм язэшIохын фэгъэхьыгъ» зыфиIоу 2010-рэ ильэсым шэкIогъум и 17-м кыдэкIыгъэм диштэнхэм пае унашъо сэшIы:

1. Адыгэ Республикэм IoфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъоу N 307-р зытетэу «Муниципальнэ фэлэ-фашIэхэм

язэшIохынкIэ административнэ регламентэу «Хэбзэгъэуцугъэу щылэм кызырэдильтырэм тетэу ышхьэ иIoф зезыхъажьын зымылэкIыхэрэм альпылэу зышIоигъохэм къулыкъу гъэнэфагъэм документхэр зэралахыштхэр» зыфиIоу 2013-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 24-м кыдэкIыгъэм зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу, гуадзэм ия II-рэ раздел иподразделэу 7-м иподпунктэу 7.1-м мыщ фэдэ къэлэуакIэ зилэ подпунктэу «д»-р хэгъэхьогъэнэу:

«д) псэуплэр ыгъэфедэнымкIэ фитыныгъэ зэрилэр е ар иунаеу зэрэщытыр къэзгъэшыпкыжьырэ документымрэ, цыфыр зыщыпсэурэ чыплэмкIэ финансово-лицевой счетым икопиерэ.»

2. Къэбар-правовой отделым:

— Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэ-

цэкIэкIо къулыкъухэм яофициальнэ интернет-сайт мы унашъор кыыригъэхъанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» ыкIи мазэм зэ кыдэкIырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъуагъэхэр» зыфиIорэм кыхаригъэутынэу.

3. Министрэм игуадзэу Хь. М. Мэщлэкъор мы унашъом игъэцэкIэн зэрэкIорэм лыплэнэу фэгъэзэгъэнэу.

4. Официальнэу кызыхаутирэм ыуж мэфибл зытешIэкIэ, мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

къ. Мыекъяупэ,
бэдзэогъум и 21-рэ, 2020-рэ ильэс
N 174

АР-м и Парламент

Илъэсныкьо ИофшIэныр,
пшъэрылтхэр

Аужырэ мазэхэм, хабзэ зэрэхуьгъэу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм я III-рэ зэхэсыгъоу иагъэр видеоконференцие шыклэм тетэу зэхашэгъагъ. Мы илъэсым иапэрэ мэзыхкIэ ар аужырагъ. Илъэсныкьо ИофшIэныр зыщызэфыхысыжыгъэу, непэ зигъо Иоф зэфэшхьафхэм зыщатегушылагъэхэм АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат хэлэжыагъ.

Пстэумэ апэу республикэм ипашэ гушыIэр ыштагъ. Хабзэ къэралыгъо органхэм Иофэу ашлагъэм клэкIэу ащ къыщигъэгъозагъэх, охтэ благъэм зэшохыгъэнхэ фаеу пшъэрылтхэр гъэцэкIагъэхэр къыгъэуцугъэх. Лъэпкъ проектхэм япхырышын апшъэрэхэм зэрашхышым къыкIигъэтхызыз, ащ депутатхэр нахъ чанэу хэлэжыэнхэу, ахэм къащидэлъытагъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхуьрэм лъыплъэнхэу, муниципалитетхэм Iэпылэгъу афэхуьнхэу къарилуагъ. Джащ фэдэу АР-м и Лышхъэу зэпахырэ узыр зэрэмыуцужыгъэр, санитарнэ шапхъэхэр гъэцэкIагъэнхэр шокI зымыIэ Иофэу зэрэщытыр цыфхэм алыгъэлэсыгъэными нахъ чанэу ыуж итынхэ фаеу зэрэщытым къыкIигъэтхыгъ.

Нэужым республикэ Парламентым и Тхьаматэу Владимир Нарожнэм илъэсныкьоу Иофэу ашлагъэр къызэфыхысыжыгъ.

«Парламент сыхьатыр» ащ къыкIэлъыкIуагъ. УФ-м и Президентэу Владимир Путинэр клэщакIо зыфэхуьгъэ лъэпкъ проектхэм къадыхэлъытагъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхуьхэрэр ары ар зыфэхуьгъагъэр. Ащ къытегушылагъ АР-м и Премьер-министрэу Александр Наролиныр.

Къэралыгъо ыкIи муниципалитетхэм

пальнэ уплэкIунхэм афэхуьхыгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм ипроектIэу агъэхъазырыгъэми мы зэхэсыгъом къыщыфагъэзэжыгъ. Бизнесым пылэу коронавирусым иягъэ зэригъэкIыгъэхэм Iэпылэгъоу агъотырэм, гумэкIыгъоу ялэхэм афэхуьхыгъэ доклад къышIыгъэ предпринимательхэм яфитыныгъэхэр къэухуьмэгъэнхэмкIэ Уполномоченнэу АР-м щылэ Зэфэс Владислав.

Пэублэ классхэм арыс клэлэджакIохэм шхын стыр ыпкIэ хэмылэу алэкIэгъэхъгъэным клэщакIо фэхуьгъэр УФ-м и Президентэу Владимир Путинэр ары. Ар гъэцэкIэгъэным фэшI, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм гъэсэныгъэм фэгъэхыгъэ законым ия 6-рэ статья зэхуькIыныгъэхэр фашыгъэх.

Гъэсэныгъэм фэгъэхыгъэ законым клэлэгъаджэу къоджэ псэуплэхэм адэсхэм яунэхэм, ахэм ягъэфэбэн ыкIи электричествэм атырагъэкIуадэрэм ычIыпIэкIэ компенсации къафэкIожынэу агъэпсынэу фитыныгъэ къареты. Ау ащ фэдэ фэгъэкIотэнхэм еджаплэхэм япашэхэмрэ ахэм ягуадзэхэмрэ къахиуьтэхэрэп.

Ащ фэшI Парламентым и депутатхэм хэушхъафыкIыгъэ цыф купхэм япсэуплэхэм ыкIи

коммунальнэ фэлэ-фашIэхэм апкIэу атырэм пае компенсации афэгъэкIожыгъэным фэгъэхыгъэ республикэ законым гъэтерэзыжынынхэр фашыгъэх. Гъэсэныгъэм епхыгъэ организациехэм япашэхэмрэ ахэм ягуадзэхэмрэ мы социальнэ Iэпылэгъум къыхиуьтэнхэм ар фытегъэпсыхъагъ.

Хэбзэлэххэм ятынкIэ патентнэ системэр гъэфедэгъэным фэгъэхыгъэ республикэ законими зэхуькIыныгъэхэр фашыгъэх. Ащ фэдэ шыкIэр зыгъэфедэн зылэкIыштхэм япсIскэ хэхуьныгъэхэр фэхуьгъэх. ГушыIэм пае, былымхуьным пылхэр хагъэхъагъэх, псэуплэ, чыгу Iахъ е сад участкэ бэджэндэу зытырэ предпринимателхэм

телым илъэсым анахъ макIэу хахуьу илэн фаер нахъ ины хуьгъэ.

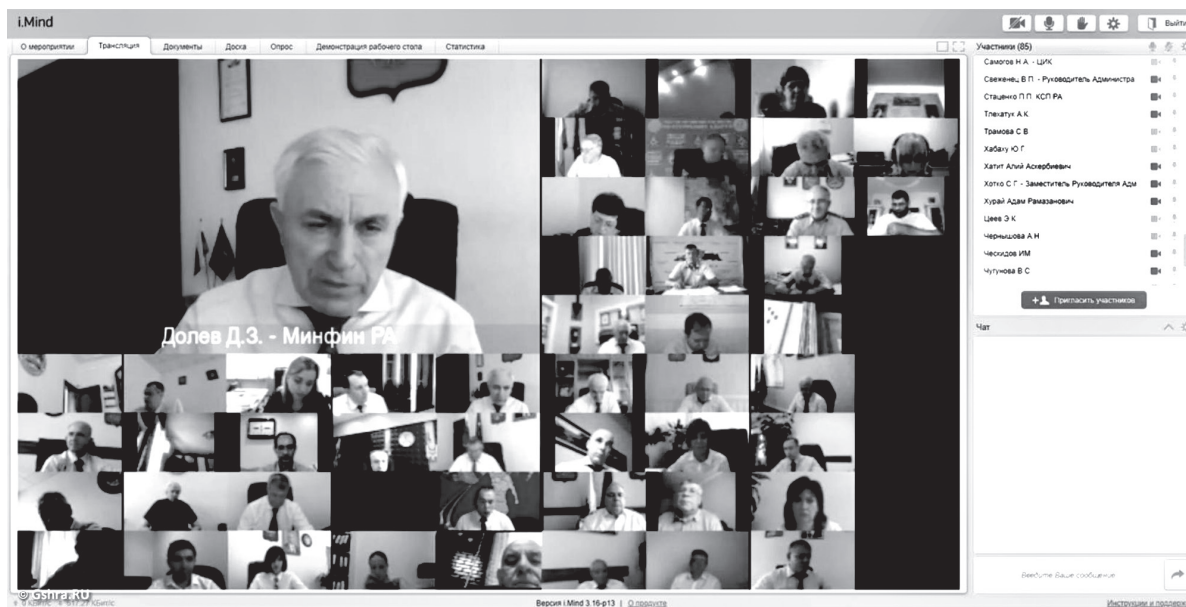
Ахэм анэмыкIэу коррупцием пэшIуекIогъэным, къэралыгъо учреждениехэм ялофышIэхэм ашхышхэм социальнэ Iэпылэгъу ятыгъэным, атмосфернэ жьым икьэхуьмэн, Къэралыгъо Советым — Хасэм и регламент, бюджет зэфышхытIэхэм, АР-м и Лышхъэу, муниципальнэ образованийехэм япашэхэм яхэ-дзынхэм, нэмыкIыбэхэм афэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэхэм зэхуькIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм афэгъэхыгъэ законопроектхэм, законхэм атегушылагъэх, апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэгъухэмкIэ аштагъэх.

Пенсионерыр зэрэпсэун ылъэ

кIышт ахъцэ анахъ макIэр 2021-рэ илъэсымкIэ агъэнэфагъ. Ащ фэгъэхыгъэ законэу мы зэхэсыгъом шаштагъэм къызырэщидэлъытагъэмкIэ, ар сомэ 8388-рэ зэрэхуьцтыр.

ИкIэухым Парламентым и Тхьаматэу депутатхэм закыфигъазэзэ, шуагъэ кытэу ИофшIэгъу илъэсыр зэхэшагъэ зэрэхуьгъэм, зэпахырэ узэу дунаир зэлъызыкIугъэм чIыплэ кын ридзэгъэ цыфхэм Iэпылэгъу зэраратыгъэм афэшI зэрафэразэр къарилуагъ, парламент каникулхэм и фэдэ къафыхы-нэу къафэлъэуагъ. Депутатхэм языгъэпсэфыгъо уахътэ шышхъэлэу мазэм и 1-м рагъэжыагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Апэрэ вакцинэм итхын рагъэжыагъ

Зэпахырэ узэу коронавирусым пэшIуекIорэ вакцинэм иушэтын Урысыем псауныгъэр къэухуьмэгъэнымкIэ и Министерствэ щаублагъ, — къеты УФ-м псауныгъэр къэухуьмэгъэнымкIэ иминистрэ игуадзэу Алексей Кузнецовым.

«Микробиологиим ыкIи эпидемиологиим илъэпкъ ушэтын гупчэу Гамалеи ыцIэкIэ щы-

тым къыугупшысыгъэ вакцинэм иушэтын аухыгъ, ар псауныгъэр къэухуьмэгъэнымкIэ

министерствэм щатхынэу щыт, — кылуагъ министрэм игуадзэ. Мыщ ыпкIэ псауныгъэр къэ-

ухуьмэгъэнымкIэ министрэу Михаил Мурашко къызырIуагъэмкIэ, планым хэтэу ыпкIэ уплэкIунитIоу ашыгъэм изэфэхысыжыхэм къадыхэлъытагъэу апэрэ вакцинэм иушэтын шышхъэлум иапэрэ мафэхэм рагъэжыагъ. Ящэнэрэ уплэкIуным къыхиуьтэу шIоигъоныгъэ зилэхэм вакцинэр зыхарагъэлъхъан алъэкIышт.

Джащ фэдэу медицинэм илофышIэхэу коронавирусыр къа-

пыхъанымкIэ цынагъо зышхъащытхэм шышхъэлэу-лоньгъо мазэхэм вакцинэр зыхалъхъан зэралъэкIыштыр министрэм кылуагъ. Гамалеим игупчэу къызэрэщIауагъэмкIэ, апэрэ вакцинэм изы Iахъ шышхъэлум ыгузэгум хъазыр хуьшт. Джащ фэдэу министрэм къызырэкIыгъэтхыгъэмкIэ, шIоигъоныгъэ шыкIэм тетэу вакцинэр цыфхэм ахалъхъагъ.

КИАРЭ Фатим.

Лъэпкъым идахэ елэты

Гупсэ ятэу Садыкрэ янэу Айсельрэ Тыркуем кышхъугъэх, ащ щаплугъэх, ау Адыгеим зэрэщыщхэр сыдигъуи ащыгъупшагъэп. «Хымэ чыналъэм лъыр шызагъэрэп» зэралоу, яхэку кыфэхъуапсэщыгъэх, нэужым къагъээзэжынынэу тыраубытагъ.

Апшээрэ гъэсэнэгъэ ззыгъэгъотырэ Чэмышло Гупсэ пчэдыжым жъэу щы. Шъхъангъупчъэу лухыгъэм бзыу цыкхуэм яорэд мэкъамэ кырелъасэ. Ичыналъэ ижы къабзэ кӀуачӀэ кыритыгъэ фэдэу ынэмэ нурэр къаклехы. ХэткӀи нафэ, хэку гупсэр сыд фэдэ къали, къэралыгъуи апэшын зэрэмылъэ-кыштыр. МыгумэкӀэу, ыльэгъурэ пстэу-ми ащыгушлукыизэ зэфалэ ыкӀи мафэм кыфигъэхъазыргъэ «шлухафтынэм» фызылукыгъэу пэгъоклы...

Гупсэ сыдигъуи ынэмэ нурэр къаклехы. Зэ плъэгъугъэмэ гум хапкӀэ, илуплӀэ пщыгъупшэжырэп. Пшъэшэ ныбжыкӀэр зикӀэсэ гъунэгъухэм сэлэм фабэ архы, апэгушлукатэ. Бзылфыгъэхэми, шлу зэралъэгъурэр ахэпшыкӀэу, исэлэм ягуапэу кырагъэгъээжы. Ащ фэдэу, пстэу-ми янэплъэгъу фабэ зэхышӀэзэ, Гупсэ зыщеджэрэ Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым нэсы.

Чэмышло Гупсэ медицинэ сэнэхъатым ищыӀэныгъэ рипхыгъ. Медицинэ колледжэу Мыекъуапэ дэтыр кызыеухым, апшээрэ гъэсэнэгъэ зэригъэгъотын гухэлъ илэу университетым чӀэхъажыгъ. Еджэныр чанэу кызырэдэхъурэм дакӀоу, илъэс хъугъэу лӀоф ешӀэ. Мыекъопэ къэлэ сымэдэжыным икардиологиие отделение медицинэ сестрау щэлажэ.

Тигушылэгъу илэдэбныгъэ, игубзыгъагъэ чыжъэу лугъэ тӀоми хэукъуагъэ хушӀтэп. Ащ адыгабзэр ыгъэбзэрабзэу зэрэлулым фэдэу, инджылызыбзэр, урысыбзэр, тыркубзэр дэгъу дэдэу ешӀэх. Джыри ишӀэ-ныгъэхэм зэрахигъэхъоштым пылъ.

Гупсэ ятэу Садыкрэ янэу Айсельрэ Тыркуем кышхъугъэх, ащ щаплугъэх, ау Адыгеим зэрэщыщхэр сыдигъуи ащыгъупшагъэп. «Хымэ чыналъэм лъыр шызагъэрэп» зэралоу, яхэку кыфэхъуапсэщыгъэх, нэужым къагъээзэжынынэу тыраубытагъ.

Садык ятэу Муса ихэку гупсэ итарихъ

Цыфыр зыгъэдахэрэр, зыгъэбаирэр, уасэ кызырэфашырэр шэн-хабзэу зэрихъэрэр, лэдэбныгъэу хэлъыр арых. Нэгущлоу, чэфыр ынэгъу кыкхихэу кыппэгъоклырэм инэплъэгъу укьегъэфабэ, гур фызылуохы. Ащ фэдэ пшъэшэ нэгущлу непэрэ тхыгъэр зыфэгъэхыгъэр.

дэгъоу щыгъозагъ, Адыгеим щылагъ. Ар кызыэкӀом урысыбзэр ышӀэщыгъэп, ау ичыгужъ щыпсэурэ илъэпкъэгъухэм алуӀэнымкӀэ ар пэрыоху хъугъэп. Ихэку гупсэ кышылъэгъугъэр илъфыгъэхэм къафилотэжыштыгъ. Ныдэльфыбзэр алуӀыным, тарихъыр ашӀэным лъэшэу ыналэ тыригъэтыштыгъ.

Илъэсхэр зэкӀэлъыкӀуагъэх, Чэмышло-

гъэклэ сизэкъо дэдэу зыслытэжыштыгъэп. Гушылэхэм къарыкӀырэр кыси-ложыштыгъэ, тэрэзэу укьызырэгущылэ-щтыр сигъашӀэщыгъэ. Непэрэ мафэми кысфиллагъэр сщыгъупшэрэп, тызэпшэ-шъэгъу, уахътэ тилэ зыхукӀэ тызэлоклэ.

Укьызырэмыхухъэгъэ къэралыгъом узыштыгъэ лъэпкъыр щэпсэу нахъ мышлэми, укложынынэу лӀэшӀэхэп. ИщыкӀэгъэ тхъа-

пэхэр бгъэхъазырыжын, бзэр зэбгъэ-шӀэжын, лӀофшӀэлӀэ чыплэ къэбгъотын, захэбгъээзэжынынэу фэе. Ау сыд фэдэ кыныгъо апэ къэмыкӀыгъэми, Чэмышло-мэ яунагъо Адыгеим кызырэкложы-гъэмкӀэ кӀэгъожъэу зы такыкӀ кыхэкӀы-гъэп. Яхэкужъ ичышхъашъо зэрэтетхэм, ижы къабзэ кызырәщэрэм ахэр ыгъэ-гушхоштыгъэх.

— Тыркуем сыкышхъугъэ нахъ мышлэми, сыфэзэщэу кыхэкӀырэр, — кытфелуатэ Гупсэ. — Адыгеим сыгукӀэ сышӀрэхъатыгъ. Мыр сятэжъ плъшӀэхэм зэрячыгужыр спкышлӀолыкӀэ зэхэсшӀэ. Чыопсым, тыгъэм, жым, пстэу-ми кӀуачӀэ кысхалъхъэрэм фэдэу кысщӀэху. Сэ сыхэку, сичыналъэ кызырәщыскӀухъэрэм сегъэгущо.

Цыфым сэнәуштыгъэ хэлъмэ, ар лъэ-ныкӀо зэфэшхъафхэмкӀэ къэнэфэщт. Гупсэ ащ фэдэ цыфхэм ащыщ. Тыркуем кызышхъугъэ къалэу Бурса дэт Адыгэ Хасэм кӀозэ къашӀохэр зэригъашӀэщы-гъэх. Адыгеим кызыэкложыныи ащ лъы-пидзэжыгъ. Купэу «Мыекъуапэ инэфыль-хэр» зыфилорэм кышылшӀоштыгъэ, нэужым Адыгэ къэралыгъо университе-тым щызэхъащӀэгъэ «Нартым» хэхъагъ. Ау сыдигъуи тигушылэгъу еджэным кышыл-гъакӀэрэп. ТапӀкӀэ хирург-офтальмолог сэнэхъатыр кыыхынынэу зегъэхъазыры, дунаим идахэгъэ цыфхэм альгъунымкӀэ лӀпылэгъу афэхъушт.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

мэ яунагъо Адыгеим къэкложын гухэлъэу ышӀыгъэр щыгъупшэу мафэ кы-хэкӀыштыгъэп. Садык изакъоу Адыгеим къэкӀуагъ, нэужым иунагъо кышӀэжыгъ. Чэмышлохэр кызыэкложыным Гупсэ ягъусагъэп, ащ гурыт еджапӀэр кыеухыфэ Тыркуем щылагъ.

— 2010-рэ илъэсым сяна-ссятэхэм сшынахыкӀэу Мирза ыкӀи сшыпхъу нахыкӀэу Жансэт ягъусэхэу Адыгеим къэкложыгъэх. Апэрэ уахътэм ахэр Пэнэхэс щыпсэуштыгъэх. Нэужым, илъэс еджэгъур Тыркуем кышылсыхуи сэри Адыгеим кызысэгъээжыным, Мыекъуапэ тыкъэкошчыжыгъ, — кытфелуатэ Гупсэ.

Зэшхъэгъусэхэр зэрэкӀэхъопсышты-гъэхэу ялъфыгъэхэм адыгагъэр ахэлъэу агъэсэнхэ алъэкӀыгъ. Гупсэ шыкӀашлоу, зышыл лӀакъом, хэкум идахэ аригъалоу мӀэпсэу. Еджэныр пштэмэ, пстэури дэгъоу кыгъурӀо, шӀэныгъэ кызырәзӀэклӀ-гъэхъаштым пылъ. ИлофшӀэн зыфэдгъа-зэмэ, зэрифэшъуашэу зэригъэцӀэкӀэштым дэшхъахырӀэп. ЛӀпылэгъу зыфэхъугъэ цыфхэм урамым кышылшӀэжъэу бэрэ кыхэкӀы. Кызырәфэразэхэм ишыхъатэу кылогушлох, кыфэчэфхэу сэлэм фабэ кырахы.

— Хэкум тыкызыэкложыным апэрэ илъэсхэр псынклагъэх слон слӀэкӀышӀтэп, — кытфелуатэ тигушылэгъу. — Бзэр умышӀэныр кыны. Гурыт еджапӀэм сы-кӀоштыгъ, ау седжэщыгъэп. Силэгъухэм сахэсэу илъэсыр кӀуагъэ, нэужым еджэ-ным пысидзэжыгъагъ. Тыркубзэр ышӀэу зы пшъашӀэ сикласс исыгъ. Ащ ишӀла-

Чэмышло Гупсэ медицинэ сэнэхъатым ищыӀэныгъэ рипхыгъ. Медицинэ колледжэу Мыекъуапэ дэтыр кызыеухым, апшээрэ гъэсэнэгъэ зэригъэгъотын гухэлъ илэу университетым чӀэхъажыгъ. Еджэныр чанэу кызырэдэхъурэм дакӀоу, илъэс хъугъэу лӀоф ешӀэ. Мыекъопэ къэлэ сымэдэжыным икардиологиие отделение медицинэ сестрау щэлажэ.

ШІЭЖЬ

Бибэ Мурат тщыгъупшэщтэп

Шышхъэлум и 1-м Мурат зыщымылэжыр мэзищ хъугъэ.

«Сыд щышыны рэхъатыгъэмэ дунаир, Къымыхыгъэмэ имыгъоу жыбгъэуаер?»

(Дэрбэ Тимур ипоэмэу «Псэм имашу» зыфилорэм кыхъэсхыгъ).
Ащ фэдэ гупшысэ хылыгъэхэм афицагъ уасаклор уахътэу тызыхъэтым икыныгъэ. Цыф шлагъохэм ядунай ахъожьынэу хъугъэ зэпахырэ узэу реклоклырэм ыпкъ кыкылык. Ахэм ащыщ тичылэ клалэу тызэрыгушхоштыгъэ Бибэ Мурат Шуццэ ыкьор.

Зэхахъэхэр зэрэзэпагъэуагъэхэм кыкылык. Мурат кызэхыгъэ ллакъом улапэхэр фэтхъаусыхэнхэу хъугъэп. «Лажьэр жъы хъурэп» ало адыгэмэ, мары шышхъэлум и 1-м Мурат зыщымылэжыр мэзищ хъугъэ.

Бибэ Мурат 1958-рэ илъэсым шылэ мазэм и 5-м къуаджэу Улапэ кышыгъу, ау нахъыбэрэ зыдэсыгъэр Мыекъуап ары.

Илъэс 62-рэ нахъ кыгъэшлагъэп, жъоныгуаклэм икынагъу чэщ, сыхъа-тыр тлум, идунай ыхъожьыгъ. Лы зышугъу зыфэпощтым фэдагъ, ау «Тхъэм ышэрэр игъу» ало, — ащ игупсэхэр езэгъыгъэх. Мурат щылэныгъэм гъэхъэгъэшлэхэр щышыгъэх, ау кыныгъо пчъагъи щэлэфэ зэпичыгъ, зыми щылэныгъэр тхъэгъо заклэу кыратырэп. Клэлэ дэдэу еджэным зыритыгъагъ, техникумым ыуж пединститутыр, ащ ыуж КГУ-м экономикэмклэ ифакультет кы-

ухыгъэх, социологие шлэныгъэхэмклэ кандидатыгъ, ТОО-у «Санэм» ипэцагъ. Унэгъо дахи ышлагъ, пшъэщитлү ил. Ащ даклоу АР-м и Общественнэ Совет итхъамэтагъ, ишлушлагъэклэ, ихъалэлыгъэклэ къахэщэу, цыфхэр икласэу, ыгу афызэлухыгъэу шытыгъ.

Мурат шлоу хэлъмэ къежъэплэ гъэнэфагъэхэр ялагъ. Ар унэгъо зэгурыложь кызырэхъухагъэр. Улэпэ клалэу Бжъэмыхъу Борис Мыхъутар ыкьоу ишлушлагъэхэмклэ ащымыгъупшэрэр чылэмклэ игъунэгъу шъыпкъэу шысыгъ, ар икклэгъум шысэ фэхъугъ.

Бибэ Мурат СССР-м спортымклэ мастерыгъ (хылыгъэ лэтынэмклэ). Апэрэ лъэбэкъухэр спортымклэ ыдзынхэмклэ

зышлуагъэ екыгъэр Пшыкьэнэ Аслъан ары, ащ ыужым зэлъашлэрэ тренерэу Хъуажэ Мэджыдэ Іэклэфагъ. Мурат заводэу «Санэм» игенеральнэ директорыгъ. Іэнатлэм ыгъэбакъмарыгъэп, гуклэгъу ин цыфхэм афырилагъ. Улапэ мэщытыр щашынэу зыщырагъажьэм, апэу ылэ къоджэдэсхэм къафэзыщэигъэхэм ащыщ Мурат, сомэ мин 30, цемент тонн 30 ыкли чырбыщ мин 30 псэуальэм хагъэхъанэу къафаригъэцагъ.

Къоджэдэсхэр лъэшэу ыгъэрэзагъэх

Мурат шлуагъэу хэлъыгъэр къэлпчы-гуай. Чылэм нэшхъэягъоу кыдэхъу-

хъэрэм къаклоштыгъ, цыфмэ алуکلэщтыгъэ, общественнэ лофхэри зэдыфштыгъэх. Адыгеим имэххэр ухъумэгъэнхэм, ахэм ахэгъэхъогъэным дэлажъэщтыгъ.

Бибэ Мурат лофыгъо пчъагъэхэм ахэщэгъагъ. Лъэпкъым имэфэклэ зэхэхъэхэу «Адыгэ хыалыжъу», «Адыгэ къэб», «Адыгэ къужъ» зыфэпощтхэм язэхэщэн-гъээеклонклэ лофышхо ышлагъ.

Мурат ыгуклэ шъхафитэу, илъэпкъы-клэ зэмыблэжъэу шытыгъ. Ылэклэ плъэщтыгъэ, фэлъэкырэмклэ зыгорэ кы-тенэщтыгъэп.

Къалэм дэсыгъэми, кызышыгъу чылэжыр егъаши щыгъупшагъэп. Ащ ишлушлагъэ тхылыгъэм фэдэу ашлэ, зым къелуатэ, адрэм кыыхегъэхъожьы. Предпринимателэу Хъуажэ Аслъан Бибэ Мурат бизнесмен дэгъоу, лофшлэклошхоу зэрэщытыгъэр, шылакэр нахъышлу ышлын-ым сыдигъуи зэрэпылгыгъэр, ащ пасэу идунай зериухыгъэр зэрэгукъаор кы-луагъ.

Мурат сыдигъо улуклагъэми чылэм гуклэ зэрэщытэр кыхъэщыщтыгъэ, «сыдэу шъухъура, сыда чылэдэсхэр шъузыгъэ-гумэкыхэрэр» ылоты къэупчлэщтыгъэ.

Гъэрэкло бжыхъэ клэлэгъаджэм и Мафэ ехъулэу тикъушхъэ дахэхэм ташылагъ. Мурат тшуклэнэу хъугъагъэ. Ар тэ кызырэтщыгушлукыгъагъэр! «Илъэс къэс шъукъаклү!» ылозэ, тигъэ-клотэгъагъ.

Цыфхэм гуклэгъур, шлэжыр ахэлъы-фэклэ шлушлагъэр ащыгъупшэщтэп.

Чылэдэсхэм ацлэклэ къэсэлэ: «Тхъэ-шъуегъэпсэу зыгу къеуагъэхэри, Бибэ Мурат аужырэ гъогу зыгъэклотэжынау къалэм клотэгъэхэри, Тхъэм шлуклэ шъузеклоу шъуегъа!».

ПШЫКЪЭНЭ Май.

къу. Улап.

Зэгурылоныгъэр зэклэмэ анахъ шъхъаІ

Адыгэ Республикэм лъэпкъ лофхэмклэ, Іэклыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет азербайджанхэмрэ ермэлхэмрэ яобщественнэ лъэпкъ-культурнэ объединениехэм яактивистхэу Адыгеим щыпсэухэрэм зэлуклэгъу щырылагъ.

Къэралыгъуитлүми — Армениемрэ Азербайджанрэ ягъунапкъэ кышыгъу-гъэ зэпэуцужым илофыгъохэм афэгъэ-хыгъэу лъэныкъуитлүми яшлшхэр къыралотыкынахэ амал ялагъ.

Шъолъыр общественнэ организаци-ем иотделениеу «Урысыем ис ермэлхэм я Союз» зыфилорэм ипащэу О. Ниго-

евым акъылыгъэ зыхэлъ гупшысэхэр къырилотыкыгъэх. Ахэм ащыщ: «Лъэпкъ-хэр нахъ лухы ыкли нахъ зафэх, полити-кэм ыкли ащ иллыкдохэм анахы» зыфи-лорэр.

Джащ фэдэу зэлуклэм къыщалуагъ тиреспубликэ зэрэщырэхъагыр ыкли лъэпкъхэм азыфагу илэ зэгурылоныгъэр

зыпкъ зэритыр. Мы лъэныкъомклэ Ады-геим ипащэхэм ыкли активистхэм мафэ къэс лофышхо ашлэ, лъэпкъхэм азыфа-гу зэгурылоныгъэ кымытэджэным ар фэлорышлэ.

Азербайджанхэм яшъолъыр лъэпкъ-культурнэ объединение иллыклоу Г. Риза-евым активистхэм ялофшлэн шлуагъэ

кытэу зэхэщэным фэшІ анахъэу быр-сыр кызыпкылым ылъэкышт ныбжы-клэхэм ренэу аналэ атырагъэтын зэрэ-фаер кылуагъ. Анахъ шъхъаІэу ащ кыыхыгъэщыгъэр лъэпкъхэм азыфагу зэгурылоныгъэ илыныр, «Хэта апэ къезыгъэжъагъэр» зыфэпощт упчлэр къэмыуцуныр ары. Адыгеим зыпкыты-ныгъэрэ мамырныгъэрэ илыным фэшІ экъыотыныгъэр зэклэмэ анахъ шъхъаІ.

Лъэпкъхэм зэпхыныгъэ зэдырлэу ныбжыкыклэхэм нахъ дэгъоу лоф адэшлэ-гъэн зэрэфаер зэлуклэм къыщалуагъ. Кавказым лъэпкъ зэгурылоныгъэ кызыгъэтэджэн гупшысэ зилэ блогер-хэм апэуцужыгъэнхэм епхыгъэ лофы-гъохэми зэхэсыгъом щытегушылагъэх.

ПсэкІэ алтыІэсыныр ишэнышІу

Тхьаркьохъо
А. Н.